

Sygn. akt I C 633/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2020r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 września 2020r. w K.

sprawy z powództwa **C. W. (PESEL (...))**, **D. W. (PESEL (...))**, **Ł. W. (PESEL (...))**, **M. W. (1) (PESEL (...))**, **B. W. (1) (PESEL (...))** i **K. K. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **K. R. (1) (PESEL (...))**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego K. R. (1) na rzecz powodów solidarnych C. W., D. W., Ł. W., M. W. (1), B. W. (2) i K. K. kwotę 26.320,00zł (dwadzieścia sześć tysięcy trzysta dwadzieścia złotych 00/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 18.820,20zł (osiemnaście tysięcy osiemset dwadzieścia złotych 20/100) od dnia 26 lutego 2016r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 4.452,00zł (cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt dwa złote 00/100) od dnia 1 stycznia 2019r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 3.047,80zł (trzy tysiące czterdzieści siedem złotych 80/100) od dnia 18 września 2020r. do dnia zapłaty,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanego K. R. (1):

- na rzecz powodów solidarnych C. W., D. W., Ł. W., M. W. (1), B. W. (2) i K. K. kwotę 1.580,00zł (jeden tysiąc pięćset osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu,

- na rzecz powódki C. W. kwotę 4.817,00zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

4. przyznaje od Skarbu Państwa – S. (...) na rzecz adw. M. W. (2) Kancelaria Adwokacka w K. kwotę 4.817,00zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych 00/100) podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu K. R. (1),

5. nie obciąża pozwanego K. R. (1) kosztami procesu w pozostałej części.

UZASADNIENIE

W dniu 26 lutego 2016r. powodowie C. W., D. W., Ł. W., M. W. (1), B. W. (1) i K. K. skierowali do tut. Sądu żądania zasądzenia na ich rzecz solidarnie od pozwanego K. R. (1) kwoty 21.600,00zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwanego ze stanowiącej

ich współwłasność nieruchomości, a ponadto zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako podstawę swego żądania powodowie oznaczyli bezumowne korzystanie przez pozwanego z części ich nieruchomości obejmującej działki nr (...) o łącznej pow. 2,1900ha położonej w miejscowości B., gm. B., dla której S. (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...) za okres od miesiąca lutego 2006r. do miesiąca lutego 2016r.

Powodowie podnieśli, iż ich nieruchomość znajduje się w bezumownym korzystaniu pozwanego pomimo nakazu jej wydania wynikającego z wyroku S. (...)w sprawie o sygn. akt (...) od którego apelację oddalono wyrokiem S. (...)w sprawie o sygn. akt (...). Wobec tego, że powodowie zostali bezprawnie pozbawieni przez pozwanego prawa do korzystania z części ich gruntu, po ich stronie powstała szkoda, która podlega zrekompensowaniu poprzez zapłatę żądanej kwoty pieniężnej.

Postanowieniem S. (...)z dnia 30 marca 2016r. w sprawie o sygn. akt (...) odmówiono powodom zwolnienia od kosztów sądowych w całości.

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2016r. S. (...)w sprawie o sygn. akt (...) ustanowił dla powoda M. W. (1) kuratora celem reprezentowania we wszystkich sprawach sądowych, w tym w sprawie o sygn. akt (...)S. (...), natomiast postanowieniem z dnia 28 września 2020r. rozstrzygnął o wynagrodzeniu kuratora.

W odpowiedzi na pozew pozwany K. R. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu tego pisma procesowego pozwany podniósł, że sporna nieruchomość znajduje się w jego prawnym posiadaniu, a ponadto podniósł zarzut jej zasiedzenia i przedawnienia dochodzonego roszczenia.

Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2016r. S. (...)w sprawie o sygn. akt (...)zwolnił pozwanego od kosztów sądowych w całości oraz oddalił jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, natomiast postanowieniem z dnia 15 czerwca 2018r. ustanowił dla pozwanego adwokata z urzędu.

Postanowieniem tego Sądu z dnia 20 września 2016r., na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc, zawieszono postępowanie w sprawie, które podjęto postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2018r.

W piśmie procesowym z dnia 19 lipca 2018r. pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko procesowe, a ponadto wniósł o zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 7 listopada 2018r. powodowie rozszerzyli powództwo o żądanie zasądzenia od pozwanego z tytułu bezumownego korzystania z ich nieruchomości dalszej kwoty pieniężnej w wysokości 4.452zł.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa również w podwyższonej części i podtrzymał swoje stanowisko procesowe.

Na rozprawie w dniu 18 września 2020r. powodowie sprecyzowali swoje żądanie procesowe i wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz łącznej kwoty 26.320,00zł z tytułu bezumownego korzystania z ich nieruchomości wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego z tytułu wynagrodzenia ustanowionego w sprawie adwokata z urzędu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Powodowie C. W., D. W., Ł. W., M. W. (1), B. W. (2) i K. K. są w udziałach wynoszących 25/40 oraz po 3/40 współwłaścicielami nieruchomości stanowiącej działki nr (...) o łącznej pow. 5.0400ha położonej w miejscowości B., gm. B., pow. (...), woj. (...), dla której S. (...) prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

W/w nieruchomość C. W. i Z. W. nabyli na podstawie umowy sprzedaży z dnia 27 lutego 1981r. Rep.(...) Prawo współwłasności przedmiotowego gruntu przypada powodom D. W., Ł. W., M. W. (1), B. W. (2) i K. K. na podstawie postanowienia S. (...) z dnia 20 kwietnia 2016r. w sprawie o sygn. akt (...) o stwierdzeniu nabycia spadku po spadkodawcy Z. W..

Pozwany K. R. (1) nie występował w stosunku do powodów z żądaniem usunięcia niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej nr (...) a rzeczywistym stanem prawnym.

(odpis KW (...) k. 6-7, dokumenty akt (...), kopia decyzji k. 176-177, przesłuchanie pozwanego K. R. (1) k. 265v 00:34:52-00:49:09, k. 404v 00:28:53-00:46:10)

Pozwany K. R. (1) posiada bez tytułu prawnego część nieruchomości powodów C. W., D. W., Ł. W., M. W. (1), B. W. (2) i K. K. stanowiącej działki nr (...) o łącznej pow. 2.1900ha położonej w miejscowości B., gm. B., dla której S. (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

W dniu 7 września 2020r. powód M. W. (1) skierował do komornika sądowego przy S. (...) D. B. wniosek egzekucyjny w przedmiocie wydania opisanej części nieruchomości.

(przesłuchanie powódki C. W. k. 265v 00:17:37-00:23:50, k. 404v 00:07:45-00:14:07, przesłuchanie powoda D. W. k. 265v 00:23:50-00:30:37, k. 404v 00:19:04-00:25:35, przesłuchanie powódki K. K. k. 265v 00:30:37-00:32:07, k. 404v 00:14:07-00:19:04, przesłuchanie powoda Ł. W. k. 265v 00:32:07-00:33:28, k. 404v 00:25:35-00:28:35, przesłuchanie powoda B. W. (2) k. 265v 00:33:28-00:34:52, przesłuchanie pozwanego K. R. (1) k. 265v 00:34:52-00:49:09, k. 404v 00:28:53-00:46:10, wniosek)

Prawomocnym wyrokiem S. (...) z dnia 31 stycznia 2001r. w sprawie o sygn. (...), od którego apelację oddalono wyrokiem S. (...) z dnia 13 grudnia 2001r. w sprawie o sygn. akt(...)nakazano K. R. (2) i K. R. (1) wydanie C. W. i Z. W. część nieruchomości rolnej o pow. 2,19ha składającej się z działek nr (...), położonej w B., gm. B., zapisanej w księdze wieczystej S. (...)– Wydział Ksiąg Wieczystych pod oznaczeniem Kw (...).

Postanowieniem z dnia 15 października 2002r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt(...) odrzucił kasację K. R. (2) i K. R. (1) od wyroku S. (...)z dnia 13 grudnia 2001r. w sprawie o sygn. akt(...)

(z akt S. (...) (...) wyrok k. 49, 106, postanowienie k. 173)

Prawomocnym postanowieniem S. (...) z dnia 2 marca 2018r. w sprawie o sygn. akt (...)oddalono wniosek K. R. (1) o zasiedzenie nieruchomości obejmującej działki nr (...) o łącznej pow. 2,1900ha położonej w miejscowości B., gm. B., dla której S. (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

(odpis postanowienia k. 121, dokumenty akt postępowania S. (...) (...)

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów stanowiących działki o nr (...) o łącznej pow. 2.1900ha zapisanych w Kw (...) z uwzględnieniem powierzchni faktycznie zajmowanej przez pozwanego i stopnia ingerencji w prawo własności powodów wynosi za okres od dnia 26 lutego 2006r. do dnia 26 lutego 2016r. – 18.820,20zł i od dnia 27 lutego 2016r. do dnia 31 grudnia 2018r. – 7.692,60zł.

(opinia biegłego k. 190-223, 278-313, 322-364)

Sąd przy ocenie wiarygodności przesłuchania pozwanego K. R. (1) i ich przydatności do ustalenia stanu faktycznego miał na względzie w szczególności, iż pozwany w swoich depozycjach dokonywał oceny stanu prawnego odnoszącego

się do spornej części nieruchomości odwołując się do zdarzeń i czynności prawnych, co powodowało, że nie nadano im atrybutu fałszu bądź prawdziwości. Ponadto pozwany w sposób chaotyczny i niespójny komunikował swoje wiadomości dotyczące spornej nieruchomości, odwołując się do wyników postępowania administracyjnego, przy czym zanegował aby w związku z treścią decyzji administracyjnej, której stroną w zakresie prawa własności nieruchomości byli poprzednicy prawni powodów, występował z żądaniem usunięcia niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej nr (...) a rzeczywistym stanem prawnym w związku z wadliwą jego zdaniem podstawą prawną nabycia prawa własności. Co znamienne przedmiotowy dokument był oceniany przez S. (...)w postępowaniu o zasiedzenie w sprawie o sygn. akt (...)

Sąd uznał za przydatną do ustalenia stanu faktycznego opinię główną i opinie uzupełniające sporządzone przez biegłego z zakresu szacowania nieruchomości albowiem są one pełne, jasne, zrozumiałe, wyczerpujące i kompleksowe oraz wewnętrznie spójne. Biegłą w opiniach udzieliła odpowiedzi na wszystkie postawione w tezie dowodowej pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegłą przedstawiła metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparła. Wnioski końcowe opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłą badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opiniach materiałem badawczym.

Biegłą w sposób fachowy i rzeczowy ustosunkowała się również do wszystkich zarzutów skierowanych w stosunku do opinii wypowiadając się szczegółowo w obszarze każdego zastrzeżenia odwołując się przy tym do dokumentarnego materiału dowodowego oraz reguł postępowania przy sporządzaniu takiego typu operatu.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Na wstępie należy wskazać, iż niezasadny jest wobec treści prawomocnego postanowienia S. (...)z dnia 2 marca 2018r. w sprawie o sygn. akt (...), podniesiony przez stronę pozwaną zarzut zasiedzenia części nieruchomości powodów stanowiącej działki o nr (...) o łącznej pow. 2.1900ha zapisanych w Kw (...).

Sąd jest związany na podstawie art. 365 § 1 kpc prawomocnym postanowieniem oddalającym wcześniejszy wniosek strony pozwanej o stwierdzenie zasiedzenia. Prawomocność materialna orzeczenia powoduje skutek prekluzyjny polegający na tym, że wyłączone zostaje w przyszłości powoływanie faktów należących do podstawy faktycznej prawomocnie osądzonego roszczenia w celu uzyskania odmiennego lub sprzecznego z nim rozstrzygnięcia, niezależnie do tego czy zostały one powołane w prawomocnie zakończonym postępowaniu. Prekluzja nie obejmuje faktów zaistniałych po zamknięciu rozprawy poprzedzającej wydanie prawomocnego orzeczenia i faktów niewchodzących w jego podstawę faktyczną.

Prawomocne oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości nie stoi na przeszkodzie - w wypadku zmiany okoliczności (art. 523 zd. 2 kpc) - wniesieniu ponownego wniosku w tym przedmiocie. Możliwe jest także w toczącej się innej sprawie zgłoszenie zarzutu prejudycjalnego zasiedzenia z powołaniem się na nowe okoliczności. W sprawie ponownie wszczętej sąd nie jest związany ustaleniami wynikającymi z uzasadnienia postanowienia oddalającego wniosek jedynie w takim zakresie w jakim nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia – por. wyrok SN z dnia 29 września 2016r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. L..

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, iż w przedmiotowym postępowaniu pozwany poza podniesieniem zarzutu zasiedzenia nie przedstawił żadnych okoliczności, faktów i dowodów, które stanowiłyby novum wobec podstaw faktycznych i prawnych, które legły u rozstrzygnięcia sprawy (...).

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 232 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc).

Dobór dowodów należy do strony, to ona powinna wskazywać wyłącznie takie, które są dopuszczalne i wiarygodne. Rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia spraw.

Przepis prawa materialnego – art. 6 kc określa na czyje ryzyko idzie nieudowodnienie określonego faktu. Z kolei art. 232 kpc stanowi procesowe narzędzie za pomocą, którego strony mogą osiągnąć skutek w postaci udowodnienia dla nich korzystnych faktów istotnych z punktu widzenia dochodzonego roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym. Art. 6 kc zawiera normę decyzyjną, pozwalającą ocenić wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Obowiązkiem pozwanego było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc), czemu nie sprostał. Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. (...)).

Następnie należy wskazać, iż wobec treści art. 118 kc w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy – kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018.1104) pozwany nieskutecznie podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. W szczególności należy mieć na względzie okoliczność, iż pozwany jest nadal w posiadaniu spornej nieruchomości i to w złej wierze.

Przedawnienie roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy następuje w terminie określonym w art. 229 kc, co oznacza, że w okresie jednego roku, o jakim mowa w tym przepisie, właściciel może dochodzić wynagrodzenia za cały okres korzystania z jego rzeczy, nie przekraczający 10 lat, a to ze względu na art. 118 kc (w brzmieniu sprzed nowelizacji). Roszczenie to nie ma charakteru okresowego – por. postanow. SN z dnia 12 lipca 2019r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. L..

Roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy ma charakter obligacyjny i gdy powstanie, uzyskuje byt samodzielny, niezależnie od roszczeń chroniących własność. Jest ono dochodzone w oparciu o regulacje określone w 225 i 224 § 2 w zw. z art. 230 kc.

Właściciel nieruchomości może żądać wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości bez względu na to, czy nie korzystając z nieruchomości lub będąc ograniczony w możliwości korzystania poniósł jakąkolwiek szkodę i niezależnie od tego, czy posiadacz nieruchomości odniósł z tego korzyść.

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości nie jest świadczeniem okresowym. Podlega 10 letniemu przedawnieniu. Należy się za cały określony czasokres. Nie można żądać takiego wynagrodzenia na przyszłość. Można go dochodzić tylko za miniony czas bezumownego korzystania, a okresy miesięczne, kwartalne czy roczne są stosowane wyłącznie do obliczenia wysokości tego wynagrodzenia.

Właściciel nieruchomości obowiązany jest wykazać złą wiarę jej posiadacza, jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary (art. 7 i 224 kc). Dobrą wiarę posiadacza wyłącza zarówno jego wiedza o stanie prawnym, jak też niedbalstwo (brak dołożenia należytej staranności) w wyjaśnieniu przysługujących mu praw.

Adresat roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości, ma obowiązek uiścić właścicielowi nieruchomości taką, co do zasady, kwotę, jaką musiałby zapłacić, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie. Wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w art. 224 § 2 kc, powinna zatem odpowiadać stawkom za korzystanie z rzeczy określonego rodzaju, biorąc pod uwagę ceny występujące na rynku.

Wynagrodzenie za okres bezumownego korzystania z nieruchomości powinno być ustalane każdorazowo stosownie do okoliczności konkretnego przypadku - z uwzględnieniem charakteru i trwałości obciążenia oraz jego uciążliwości - a następnie powinno podlegać weryfikacji przez stopień ingerencji w uprawnienia właścicielskie (ograniczenie korzystania z nieruchomości) oceniany z kolei przez pryzmat przeznaczenia nieruchomości i okoliczności faktycznych wskazujących na rzeczywiste wykorzystywanie lub możliwość wykorzystywania nieruchomości przez właściciela.

Z punktu widzenia roszczeń, o jakich mowa w art. 225 kc w zw. z art. 224 § 2 kc znaczenie na jakim obszarze, na skutek bezumownego korzystania z nieruchomości, ograniczone zostają prawa właściciela nieruchomości do korzystania z niej z wyłączeniem innych podmiotów i w sposób zgodny z jej gospodarczym przeznaczeniem.

Wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania jest świadczeniem pieniężnym nieterminowym. Tym samym, w świetle art. 455 kc, staje się ono wymagalne od wezwania dłużnika do jego spełnienia. Właściciel nieruchomości może natomiast żądać odsetek za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia przewidzianego w art. 225 w związku z art. 224 § 2 kc odrębnie za poszczególne okresy bezumownego korzystania z nieruchomości, jeżeli różne są terminy wymagalności tego wynagrodzenia. (por. uchwała SN z dnia 24 lipca 2013r. w sprawie o sygn. akt (...), opubl. (...) uchwała SN z dnia 8 września 2011r. w sprawie o sygn. akt (...), opubl. (...), uchwała SN z dnia 17 czerwca 2005r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. (...), wyrok SN z dnia 7 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. (...), wyrok s.apel. w K. (...) z dnia 22 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. Biul.(...) wyrok s.apel. w P. (...) z dnia 23 kwietnia 2014r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. (...) wyrok s.apel. w L. (...) z dnia 11 grudnia 2013r. w sprawie o sygn. akt (...), opubl. (...), wyrok s.apel. w B. (...) z dnia 26 października 2012r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. (...) wyrok SN z dnia 4 lipca 2012r. w sprawie o sygn. akt (...), opubl. (...) wyrok SN z dnia 24 maja 2005r. w sprawie o sygn. akt (...), opubl. (...).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż przy uwzględnieniu okoliczności odnoszących się o do obszaru powierzchni części nieruchomości powodów faktycznie zajmowanej przez pozwanego i stopnia ingerencji w prawo własności powodów oraz istnienia przesłanki złej wiary po stronie pozwanego, to wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów stanowiących działki o nr (...) o łącznej pow. 2.1900ha zapisanych w Kw (...) wynosi za okres od dnia 26 lutego 2006r. do dnia 26 lutego 2016r. – 18.820,20zł i od dnia 27 lutego 2016r. do dnia 31 grudnia 2018r. – 7.692,60zł.

Wierzytelność z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości przysługuje powodowi łącznie albowiem stanowi składnik pewnej gospodarczej całości, jest wierzytelnością wspólną, przypadającą kilku osobom związanym węzłem współwłasności i powstała ze względu na tę współwłasność (por. art. 72 § 1 pkt 1 kpc, art. 367 § 1 i 2 kc).

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc, przy czym uwzględniono je w części oznaczając początek okresu, od którego powodowi przysługuje ta należność na datę wytoczenia powództwa, datę wymagalności podwyższonej części roszczenia oraz datę ostatecznie dokonanej zmiany jakościowej powództwa.

Dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne.

Opóźnienie świadczenia odszkodowawczego następuje, jeżeli dłużnik nie spełni świadczenia niezwłocznie po wezwaniu go przez wierzyciela i od tej chwili należą się wierzycielowi odsetki (por. art. 455 kc).

Wymagalność roszczenia odsetkowego dochodzonego w związku z podwyższeniem roszczenia w toku toczącego się już postępowania przysługuje powodowi od daty jego zgłoszenia – por. uchwała SN z dnia 8 lipca 1993r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. (...)

O kosztach procesu, obciążając nimi w części pozwanego, orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 - 3 kpc i art. 102 kpc w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) i art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (...)– j.t ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2019.1000 – j.t. ze zm.).

Przepis art. 102 kpc ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Szczególnie uzasadnione wypadki, o których mowa w art. 102 kpc zaistniały w części w stosunku do pozwanego. Do kręgu tych wypadków należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Sąd stosując opisaną instytucję brał pod uwagę sytuację wynikającą z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu oraz sytuację majątkową i życiową strony pozwanej, co daje asumpt do stwierdzenia, iż pozwany jest w stanie takie koszty ponieść jedynie w części – por. wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 13 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt (...), opubl. (...)wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 11 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt (...) opubl. (...)

O wynagrodzeniu za udzielenie pozwanemu w postępowaniu pomocy prawnej z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 5 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (...)w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (...)– j.t.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.